

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/168/2016
Identifikačné číslo spisu:	1206213667
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1206213667.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, proti žalovanému U., bývajúcemu v W., zastúpenému JUDr. Ľudovítom Földesom, advokátom v Bratislave, Domašská 11, o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51 C 298/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2015 sp. zn. 9 Co 463/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2015 sp. zn. 9 Co 463/2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2016 sp. zn. 9 Co 463/2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 3. mája 2013 č. k. 51 C 298/2006-424 v spojení s opravným uznesením zo 17. júna 2016 č. k. 51 C 298/2006-502 uložil žalovanému povinnosť vypratať služobný byt č. 24B, vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe žalobcu, nachádzajúci sa na 1. poschodí bytového domu, na Q., súp. č. G., orientačné číslo X, pozostávajúci z kuchyne, troch izieb a príslušenstva (ďalej len „služobný byt“), bez poskytnutia bytovej náhrady, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava II súdny poplatok vo výške 99,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaný bol nájomcom služobného bytu na základe nájomnej zmluvy č. Q. (ďalej len „nájomná zmluva“), uzatvorenej so žalobcom ako prenajímateľom; že 9. januára 2006 bol žalovaný prepustený zo služobného pomeru personálnym rozkazom ministra vnútra SR č. 754/2006 z 5. januára 2006 (ďalej len „personálny rozkaz“); že žalobca listom z 23. marca 2006 požiadal žalovaného o uvoľnenie služobného bytu k 15. aprílu 2006 a že žalovaný žalobcovi oznámil listom zo 7. apríla 2006, že mu nebola doručená výpoveď z nájmu služobného bytu v zmysle Občianskeho zákonníka a proti personálnemu rozkazu podal 11. januára 2006 rozklad. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku chronologicky uviedol všetky konania a rozhodnutia, týkajúce sa prepustenia žalovaného zo služobného pomeru, ktorými však nedošlo k zrušeniu personálneho rozkazu. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 710 ods. 1 až 3, § 711 ods. 1 písm. b), § 712a ods. 1 a § 578 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že keď podľa čl. II bodu 1 nájomnej zmluvy, bola nájomná zmluva uzavretá na dobu určitú -

počas trvania služobného pomeru a žalovaný bol zo služobného pomeru prepustený personálnym rozkazom, nájomný pomer skončil skončením služobného pomeru 9. januára 2006, a to bez toho, aby k jeho zániku boli potrebné ďalšie právne skutočnosti. Uviedol, že doba, ktorej uplynutím záväzok zaniká môže byť určená nielen pevným dátumom alebo uplynutím určitého počtu dní alebo mesiacov, ale môže byť vymedzená aj určitou udalosťou ako to bolo dohodnuté v predmetnej veci. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), avšak vzhľadom na to, že žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech žiadne trovy nevznikli, náhradu trov konania mu nepriznal. Súd prvej inštancie zaviazal neúspešného žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v súlade s § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) podľa položky 1, písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, nakoľko žalobca ako poplatník bol v súlade s § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas žalovaný odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. b) a e) v spojení s § 205a ods. 1 písm. b) a § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. Uviedol, že v správnom súdnictve o preskúmanie zákonnosti ním napadnutých správnych rozhodnutí, Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. mája 2013 č. k. 5 S 301/2012-50 (ďalej len „správne rozhodnutie z 21. mája 2013“) napadnuté správne rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému správneho orgánu (žalobcovi) na ďalšie konanie. Poukázal na to, že správne rozhodnutie z 21. mája 2013 nemohol v konaní predložiť, keďže bolo vyhlásené až po vyhlásení odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Zároveň namietal nesprávne právne posúdenie otázky zániku nájomu služobného bytu uplynutím dohodnutej doby.

3. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. októbra 2015 sp. zn. 9 Co 463/2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2016 sp. zn. 9 Co 463/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa s poukazom na § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Ohľadom namietaného dôvodu odvolania odvolací súd síce uviedol, že správnym rozhodnutím z 21. mája 2013 došlo k zrušeniu napadnutých správnych rozhodnutí, avšak viac sa s týmto odvolacím dôvodom nezaoberal, len chronologicky uviedol všetky konania a rozhodnutia, ktoré vydaniu správneho rozhodnutia z 21. mája 2013 predchádzali a boli známe do vyhlásenia odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, a to s poukazom na § 159 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Odvolací súd uviedol, že v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, pretože nepodal návrh na ich priznanie.

4. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.), z dôvodu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.) a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c) O.s.p.) s návrhom na zrušenie rozhodnutí súdov nižších inštancií a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie nie je dôvodné a je aj procesne neprípustné, preto dovolaciemu súdu navrhol dovolanie odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaný, ďalej aj dovolateľ), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 16. decembra 2015, t.j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti

Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., na základe ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 238 O.s.p v znení účinnom do 30. júna 2016.

8. Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej. Rozsudky odvolacieho súdu proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Dovolanie žalovaného nesmeruje proti rozsudku, ktorý je uvedený v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalovaný poukazoval vo svojom dovolaní na to, že konanie je zaťažené vadou, ktorá bola uvedená v § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p., to je, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

10. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

11. Dovolateľ mal za to, že súdy zaťažili konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p., spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom, keď odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na neverejnom zasadnutí, a to napriek tomu, že už súd prvej inštancie ani jemu, ani jeho právnomu zástupcovi neumožnil zúčastniť sa pojednávania, na ktorom vyhlásil dokazovanie za skončené a nemali tak možnosť sa vyjadriť k vykonaným dôkazom, navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov a predniesť svoj záverečný návrh.

12. Podľa § 101 ods. 2 O.s.p., súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihladne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Podľa § 119 ods. 1 a 2 O.s.p., pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Účastník, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, musí súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o ňom dozvedel alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať. Návrh na odročenie pojednávania obsahuje najmä: a) dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania, b) deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel, c) ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil. Podľa § 214 ods. 1 a 2 O.s.p., na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Podľa § 156 ods. 3 O.s.p., vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

13. Citované zákonné ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňovalo súdu, aby na pojednávaní prejednal vec v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že tento bol na pojednávanie riadne predvolaný, na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. O odročenie pojednávania musel teda účastník konania (zástupca) požiadať (nestačilo neúčast' len ospravedlniť) a

žiadosť o odročenie pojednávania musela byť súčasne podložená „dôležitým dôvodom“. Dôležitosť dôvodu, ktorým bola odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania, posudzoval súd vždy podľa konkrétnych, individuálnych okolností prípadu.

14. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie (podľa odôvodnenia v rozsudku) neakceptoval ospravedlnenie právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní konanom 3. mája 2013 a jeho žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s termínom pojednávania pred Okresným súdom Dunajská Streda, a to z toho dôvodu, že predvolanie na pojednávanie vystavil a expedoval 12. apríla 2013, pričom predvolanie na pojednávanie konané v ten istý deň pred Okresným súdom Dunajská Streda, bolo vystavené 15. apríla 2013 a právny zástupca žalovaného nepreukázal, že mu toto predvolanie bolo doručené skôr ako predvolanie v predmetnej veci. Zároveň uviedol, že žalovaný, ktorý tiež ospravedlnil svoju neúčasť z dôvodu pracovnej činnosti, túto skutočnosť ničím nepreukázal a nepodložil. Poukázal pritom na skutočnosť, že žalovaný sa k návrhu vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu, že súd pri rozhodovaní vychádzal z tvrdení žalobcu, žalovaného a listinných dôkazov, ktoré mali obe strany k dispozícii už pred pojednávaním a že od podania návrhu sa právny zástupca žalovaného a žalovaný nedostavovali na vytýčené termíny pojednávania a navrhovali odročovanie pojednávania a prerušenie konania a že od podania návrhu v roku 2006 uplynula už dlhá doba. Konanie žalovaného a jeho právneho zástupcu považoval súd prvej inštancie tiež za účelové, s cieľom oddialiť rozhodnutie súdu. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie emailom oznámil žalovanému a jeho právnenmu zástupcovi, že tieto ospravedlnia neakceptuje.

15. Po preskúmaní uvedeného dovolacieho dôvodu, Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolací dôvod, spočívajúci v odňatí možnosti konať pred súdom z dôvodu nemožnosti zúčastniť sa pojednávania, nie je daný. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie predvolal žalovaného prostredníctvom jeho právneho zástupcu na pojednávanie nariadené na 10. mája 2013 predvolaním, doručeným mu 26. marca 2013. Z dôvodu čerpania dovolenky zákonného sudcu bola žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu oznámená 16. apríla 2013 zmena termínu pojednávania a doručené predvolanie na pojednávanie na 3. mája 2013. Právny zástupca žalovaného podaním z 21. apríla 2013, došlým súdu prvej inštancie 23. apríla 2013 požiadal o ospravedlnenie neúčasti a určenie náhradného termínu pojednávania z dôvodu kolízie s pojednávaním na Okresnom súde Dunajská Streda, na ktoré pojednávanie bol predvolaný priloženým predvolaním z 15. apríla 2013. Žalovaný taktiež faxovým podaním z 23. apríla 2013, doplneným osobne 25. apríla 2013 požiadal súd prvej inštancie o ospravedlnenie neúčasti a zmenu termínu pojednávania z dôvodu plánovanej pracovnej činnosti mimo svojho trvalého bydliska s tým, že trval na svojej účasti za prítomnosti svojho právneho zástupcu na pojednávaní. Žalovaný súdu dôvod odročenia pojednávania ničím nepreukázal. Súd prvej inštancie týmto žiadosťami nevyhovel pre nesplnenie zákonných podmienok uvedených v § 119 ods. 1 a 2 O.s.p., keď žalovaný dôvod odročenia pojednávania ničím nepreukázal a keď právny zástupca žalovaného nepreukázal súdu, kedy sa o dôvode na odročenie pojednávania dozvedel. V oznámení o nevyhovení návrhom na odročenie pojednávania, doručeným právnenmu zástupcovi žalovaného 2. mája 2013 súd prvej inštancie uviedol, že návrhom nevyhovel aj z toho dôvodu, že išlo o opakované ospravedlnenia a návrhy na odročenie termínu pojednávania, pričom prihliadol na trvanie sporu a na skutočnosť, že účasť žalovaného nie je nutná a právny zástupca žalovaného sa môže dať na pojednávaní zastúpiť substitučným právnym zástupcom. Pretože na pojednávaní konanom 3. mája 2013 súd už nevykonával žiadne nové dôkazy, ku ktorým by sa žalovaný nemal možnosť vyjadriť a do termínu pojednávania neboli stranami ani návrhy na doplnenie dokazovania predložené, vyhlásil dokazovanie za skončené a verejne vyhlásil rozsudok. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolanie, v ktorom ako odvolací dôvod nenamietal nemožnosť zúčastniť sa pojednávania z dôvodu nevyhovenia návrhu na odročenie termínu pojednávania. Odvolací súd o odvolaní rozhodol rozsudkom, vyhláseným verejne bez nariadenia ústneho pojednávania 22. októbra 2015 v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.

16. Keď súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu za stavu, keď právny zástupca žalovaného neuviedol, kedy presne sa o kolízii termínov pojednávania (dôvode odročenia pojednávania) dozvedel; keď žalovaný nepredložil súdu dôkaz o dôvode odročenia pojednávania; berúc do úvahy skutočnosť, že od podania návrhu v roku 2006 sa žalovaný mal

možnosť k návrhu a vykonaným dôkazom vyjadrovať a predkladať návrhy na vykonanie dokazovania a na pojednávaní, na ktorom súd vyhlásil dokazovanie za skončené, už nedošlo k vykonávaniu žiadnych nových dôkazov, ku ktorým by sa nemohol žalovaný vyjadriť a že ani strany pred pojednávaním žiadne návrhy na doplnenie dokazovania už nepredložili, neporušil tým procesné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a práva žalovaného. Súd prvej inštancie procesným postupom, ktorý zvolil, neodňal žalovanému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. Navyše to žalovaný ani nenamietal v odvolaní.

17. Dovolací súd dopĺňa, že sa nezakladá na skutočnosti, že odvolací súd rozhodol na neverejnom zasadnutí ako namietal žalovaný v dovolaní. V súlade s citovaným ustanovením § 214 ods. 2 v spojení s citovaným ustanovením § 156 ods. 3 O.s.p. odvolací súd rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania rozsudkom, ktorý vyhlásil verejne 22. októbra 2015, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania odvolací súd oznámil na úradnej tabuli súdu 15. októbra 2015.

18. Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p., ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Túto vadu videl v tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu nebolo riadne odôvodnené v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v časti zákonného spôsobu zániku nájmu služobného bytu, vrátane nevykonania s tým súvisiaceho dôkazu, a to čl. III. bodu 5 nájmovej zmluvy.

19. V zmysle stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku a iba výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p., a teda v preskúmvanej veci aj prípustnosť dovolania. Dovolací súd zistil, že v danom prípade ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť zakladala takúto vadu; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

20. Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva strany sporu na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

21. Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

22. Právo strany sporu (a povinnosť súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ide o podstatnú náležitosť každého rozhodnutia súdu, považovanú za imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovoval § 157 ods. 2 O.s.p., pričom v spojitosti s § 211 ods. 2 O.s.p. platilo toto ustanovenie primerane aj pre rozsudok odvolacieho súdu. Uvedené zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESĽP (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie musí uviesť dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane pripomenul, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06, I. ÚS 241/07, I. ÚS 211/12).

23. V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Podľa odôvodnenia rozhodnutia sa stotožnil so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktorý v celom rozsahu poukázal. Dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie a na ne nadväzujúce dôvody rozhodnutia uvedené odvolacím súdom však nijak nereagujú na podstatný právny argument, vyplývajúci zo spisu, z vyjadrení žalovaného i z jeho odvolania. Súd prvej inštancie a následne ani odvolací súd sa totiž vôbec nevysporiadali s právnou otázkou nájomného vzťahu ako nájmu bytu, ktorý je v zmysle zákona nájomom chráneným a v tejto súvislosti s (ne)zákonným spôsobom zániku nájmu služobného bytu v preskúmvanej veci.

24. Podľa čl. III nájomnej zmluvy, označeného „Trvanie nájomného pomeru“, sa zmluvné strany dohodli v bode 1, že zmluva sa uzatvára na dobu určitú - počas trvania služobného pomeru nájomcu v Policajnom zbore SR. V bode 2 nájomnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že ukončenie služobného pomeru nájomcu v Policajnom zbore SR je nájomca povinný nahlásiť do 5 dní odo dňa ukončenia Oddeleniu stavebno-ubytovacej služby ekonomického odboru všeobecnej sekcie MV SR. V bode 3 nájomnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že nájomca je povinný do 30 dní od ukončenia služobného pomeru uvoľniť služobný byt, pokiaľ sa s prenajímateľom nedohodne inak. V bode 5 nájomnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že nájomný pomer sa môže skončiť na základe vzájomnej písomnej dohody prenajímateľa a nájomcu alebo na základe písomnej výpovede nájmu ktoroukoľvek zo zmluvných strán. Prenajímateľ môže vypovedať nájom len z dôvodov uvedených v § 711 Občianskeho zákonníka. Výpovedná lehota je tri mesiace a začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola výpoveď doručená. Prenajímateľ môže nájomcovi písomne určiť dlhšiu výpovednú lehotu. Zmluvné strany majú právo odstúpiť od zmluvy za podmienok ustanovených v § 679 Občianskeho zákonníka.

25. Súd prvej inštancie, hoci v odôvodnení rozsudku citoval aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, upravujúce výpoveď z nájmu bytu v prípade, ak nájomca prestal vykonávať prácu, na ktorú je nájom služobného bytu viazaný (§711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka) a ustanovenia Občianskeho zákonníka, upravujúce poskytnutie bytovej náhrady (§ 712a ods. 1 Občianskeho zákonníka), v právnom závere iba stroho konštatoval, že zmluvné strany sa v nájomnej zmluve dohodli, že zmluva sa uzatvára na dobu určitú, počas trvania služobného pomeru žalovaného. A preto keď došlo k prepusteniu žalovaného zo služobného pomeru personálnym rozkazom, nájomný pomer podľa nájomnej zmluvy skončil v zmysle § 578 Občianskeho zákonníka uplynutím času, na ktorý bol nájom bytu viazaný, a to skončením služobného pomeru 9. januára 2006 bez toho, aby k jeho zániku boli potrebné ďalšie právne skutočnosti. Žalovaný počas konania namietal nezákonnosť spôsobu zániku nájmu a nesprávne právne posúdenie tejto otázky namietal aj v podanom odvolaní. Odvolací súd sa s právnym záverom súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožnil bez toho, aby sa vysporiadal s otázkou (ne)zákonnosti spôsobu zániku nájmu služobného bytu.

26. Podľa názoru dovolacieho súdu, keďže ide o nájom bytu, ktorý nájom je v zmysle § 685 ods. 1

Občianskeho zákonníka, nájmom chráneným, bolo povinnosťou súdov sa argumentačne vysporiadať s otázkou (ne)zákonnosti spôsobu zániku nájmu služobného bytu titulom uplynutia dohodnutej doby v spojení s ustanovením § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, v ktorom je uvedený výpovedný dôvod, podľa ktorého prenajímateľ môže vypovedať nájom bytu, ak nájomca prestal vykonávať prácu, na ktorú je nájom služobného bytu viazaný a v spojení s § 711 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý ukladá prenajímateľovi v prípade výpovede nájmu bytu z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka povinnosť priložiť k výpovedi listinu, ktorá preukazuje dôvod výpovede a v spojení s § 712a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje poskytovanie bytovej náhrady aj v prípade skončenia nájomného pomeru z dôvodu podľa § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, pokiaľ tento dôvod spočíva na strane zamestnávateľa alebo z dôvodu, za ktorý zamestnávateľ zodpovedá. Na základe uvedených kogentných ustanovení Občianskeho zákonníka bolo povinnosťou súdov sa vysporiadať s otázkou platnosti nájomnej zmluvy v čl. III bode 1 nájomnej zmluvy s prihladnutím na kogentné ustanovenia Občianskeho zákonníka, na nájom bytu ako nájom chránený a náležite odôvodniť platnosť takéhoto dojednaného ustanovenia v spojení s kogentnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a s prihladnutím na ich zmysel a účel (obdobne porovnaj v prípade skončenia pracovného pomeru - nahradenie výpovedných dôvodov na strane zamestnávateľa uplynutím dohodnutej doby z dôvodu niektorého z výpovedných dôvodov).

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu ďalej zistil, že po rozhodnutí súdom prvej inštancie bolo v konaní o preskúmanie zákonnosti správnych rozhodnutí vydané v prospech žalovaného správne rozhodnutie z 21. mája 2013, ktorým boli zrušené napadnuté správne rozhodnutia žalovaného správneho orgánu (žalobcu), ktorými boli odmietnuté návrhy žalovaného na obnovu konania o jeho prepustení zo služobného pomeru a odvolací súd vrátil vec žalovanému správnenému orgánu (žalobcovi) na ďalšie konanie. Správne rozhodnutie z 21. mája 2013 žalovaný nemohol do rozhodnutia súdu prvej inštancie 3. mája 2013 predložiť, keďže bolo vyhlásené neskôr, preto v odvolaní na toto správne rozhodnutie z 21. mája 2013 poukázal a subsumoval ho pod odvolací dôvod § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. A hoci odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia aj uviedol, že žalovaný predložil v odvolaní toto správne rozhodnutie z 21. mája 2013, vôbec sa s ním nezaoberal. Len chronologicky uviedol konania a rozhodnutia, ktoré boli v neprospech žalovaného vydané v konaniach so žalobcom do rozhodnutia súdu prvej inštancie.

28. Podľa § 205a ods. 1 písm. d) O.s.p., skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

29. Podľa názoru dovolacieho súdu v preskúmvanej veci je správny rozsudok z 21. mája 2013, ktorý bol vyhlásený po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie v preskúmvanej veci, a teda nebol uplatnený v konaní pred súdom prvej inštancie do jeho rozhodnutia, odvolacím dôvodom podľa § 205a ods. 1 písm. d) O.s.p., keďže ho strana sporu nemohla bez svojej viny označiť ani predložiť do rozhodnutia súdu prvej inštancie. Hoci pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§ 154 ods. 1 O.s.p.) a pod vymedzením „do rozhodnutia“ by sa malo rozumieť do vyhlásenia rozsudku, pri dôkazoch, akým je rozhodnutie súdu, ktoré bolo vyhlásené v inom konaní po rozhodnutí súdu prvej inštancie a bolo uplatnené ako odvolací dôvod, nemožno striktnie trvať na tom, že musí ísť o dôkaz, ktorý existoval už v čase pôvodného konania. Dôvodom odvolania sú totiž nielen dôkazy, ktoré existovali už v čase vyhlásenia rozsudku napádaného odvolaním (napr. svedok alebo listina, o ktorých účastník v pôvodnom konaní ešte nevedel), ale aj dôkazy, ktoré síce vznikli až neskôr, ale sú schopné spätne dokázať skutočnosti tvrdené pred vydaním rozhodnutia. Spoločným znakom pre nové dôkazy uplatňované v odvolaní je, že sa musia vzťahovať k rozhodným skutočnostiam. Odvolací súd sa však s týmto odvolacím dôvodom vôbec nezaoberal.

30. Na základe uvedeného tak rozhodnutie odvolacieho súdu vo vyššie uvedených častiach nezodpovedá požiadavke na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

31. Bude preto úlohou odvolacieho súdu opätovne sa vecou zaoberať a vysporiadať sa s otázkou

(ne)zákonnosti spôsobu zániku nájmu služobného bytu a vplyvom správneho rozhodnutia z 21. mája 2013 na skutkový stav.

32. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vadou konania, ktorou sa strane sporu odňala možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (§453 ods. 3 C.s.p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.